

Richtlijn Benoeming Bijzondere Curator O.G.V. ART. 1:212 BW

Inhoudsopgave

1. Voorwaarden voor benoeming:	4
2. De lijst van te benoemen bijzondere curatoren.....	4
3. De benoeming in een zaak	4
4. Na de benoeming	5
5. Verder verloop procedure	7
Bijlage.....	8

Inleiding

Door de rechtbank en gerechtshoven is een richtlijn voor benoeming en taakvervulling van bijzondere curatoren op grond van art. 1:212 BW opgesteld. De richtlijn is per 1 april 2014 van kracht en is door alle rechtbanken geïmplementeerd. Evaluatie is voorzien halverwege 2015.

De richtlijn benoeming bijzondere curator op grond van artikel 1:212 BW beschrijft de werkwijze die bij de rechtbanken en hoven geldt in zaken waarin een bijzondere curator is/wordt benoemd. In de leidraad, die hiervan onderdeel uitmaakt, is te lezen wat er van de benoemde bijzondere curator in zogenaamde 212-zaken wordt verwacht.

Richtlijn benoeming en taakvervulling bijzondere curatoren op grond van artikel 1:212 BW¹

1. Voorwaarden voor benoeming:

De rechtbank stelt als benoemingsvoorwaarden voor bijzondere curatoren dat zij:

1. aantoonbare en recente ervaring hebben in het familierecht en in het bijzonder in afstammingszaken;
2. aantoonbaar cursus(sen)/opleiding(en) hebben gevolgd inzake het familierecht en met name inzake afstammingsrecht.

Een bijzondere curator met aantoonbaar bemiddelende kwaliteiten (bijvoorbeeld een advocaat-mediator) geniet de voorkeur indien de aard van de zaak dat meebrengt.

2. De lijst van te benoemen bijzondere curatoren

De rechtbank stelt een lijst op van te benoemen bijzondere curatoren. Op termijn zal deze lijst worden verzorgd door de Raad voor Rechtsbijstand. Een ieder die op de lijst staat, krijgt een kopie van de richtlijn. De advocaten die op de lijst staan vermeld, worden naar evenredigheid benoemd tot bijzondere curator in voorkomende zaken. De rechtbank houdt daartoe een registratie van benoemingen bij.

Gelet op het belang van het behoud van kennis en ervaring met het werk als bijzondere curator, laat de rechtbank een beperkt aantal advocaten toe tot de lijst. Zij zal omtrent dit aantal met de vertegenwoordigers van de balie afstemmen. Als de lijst te lang wordt, zal deze tijdelijk worden gesloten.

Ingeval de verslagen en adviezen van een bijzondere curator bij herhaling van onvoldoende kwaliteit zijn, kan de rechtbank besluiten een bijzondere curator van de lijst te schrappen. Alvorens dit besluit wordt genomen zal de bijzondere curator door de voorzitter in de gelegenheid worden gesteld om zijn mening over dit voornemen te geven. Zodra de Raad voor Rechtsbijstand de lijst zal beheren, zal over disfunctioneren overleg moeten zijn met de Raad voor Rechtsbijstand.

3. De benoeming in een zaak

Overeenkomstig het procesreglement overige Boek 1 zaken benoemt de rechtbank zo spoedig mogelijk na ontvangst van het verzoekschrift ambtshalve een bijzondere curator. Let wel, het kan ook zo zijn dat een bijzondere curator een procedure is gestart. In dat geval wordt de bijzondere curator niet ambtshalve opnieuw benoemd. Tevens is van belang dat het niet de bedoeling is dat een kantoorgenoot van degene die als advocaat optreedt in betreffend rechtsgeding tot bijzondere curator wordt benoemd.

De bijzondere curator wordt bij beschikking benoemd. In de beschikking wordt aangegeven dat van de bijzondere curator een verslag van bevindingen en een standpunt

¹ Vastgesteld door het LOVF en het LOVF-hoven op 13 december 2013 respectievelijk 3 februari 2014

ten aanzien van het afstammingsverzoek wordt verwacht. De rechtbank zal bij de toezending van de beschikking en, voor zover van toepassing een kopie van de processtukken, ervoor zorg dragen dat:

- de bijzondere curator de beschikking krijgt over de actuele adresgegevens van de belanghebbenden en de verzoekende partij;
- de bijzondere curator op de hoogte is van de procedures die ten tijde van de benoeming lopen en waardoor de belangen van de minderjarige mogelijk worden geraakt.

4. Na de benoeming

4.a. Zitting

De zaak wordt na de benoeming van de bijzondere curator direct op zitting gezet, op een termijn van maximaal acht weken na de benoeming.

De bijzondere curator heeft een andere positie dan een advocaat van belanghebbenden en verschijnt daarom niet in toga op zitting.

4.b. Verslag: totstandkoming en inhoud

Het verslag bestaat uit een weergave van de gevoerde gesprekken, een weergave van de overige bevindingen van de bijzondere curator en een onderbouwd standpunt over het verzoek en eventueel verweer en/of een antwoord op de door de rechtbank gestelde vragen.

- De rechtbank verwacht van de bijzondere curator dat deze zowel met de *moeder als met de juridische vader, de erkenner, of de man die wil erkennen of diens erfgenamen* (afzonderlijk) een persoonlijk gesprek heeft. Onder bijzondere omstandigheden kan de bijzondere curator volstaan met een telefonisch contact indien een persoonlijk contact uitgesloten of onhaalbaar is. In het verslag moet melding worden gemaakt van de bijzondere omstandigheden die geleid hebben tot het telefonisch contact.
- In zaken waarin minderjarige(n) van 12 jaar of ouder zijn betrokken, zal ook een persoonlijk gesprek met het *kind* dienen plaats te vinden. De rechtbank wijst erop dat in bepaalde afstammingszaken ook toestemming nodig is van de minderjarige van 12+, bijvoorbeeld bij vervangende toestemming voor erkenning of adoptie. Indien de betrokken minderjarige de leeftijd van 12 jaar nog niet heeft bereikt, maar wel in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen, dient ook met deze minderjarige een gesprek te worden gevoerd.

4.b.1. Verslag: Internationale privaatrechtelijke aspecten bij afstamming

Van de bijzondere curator wordt verwacht dat hij het verzoek toetst aan Boek 10 BW dan wel andere relevante wetgeving/verdragen op het gebied van het Internationaal Privaatrecht. Dit wordt niet verwacht van bijzondere curatoren die geen advocaat zijn. Indien het Nederlandse recht niet van toepassing is op het verzoek, wordt van de bijzondere curator verwacht dat hij zich uitlaat over de inhoud van het toe te passen buitenlandse recht, onder vermelding van de toe te passen wetsartikelen en de gevolgen hiervan voor de procedure.

4.c. DNA-onderzoek

In afstammingszaken dient altijd een rechtsgeldig DNA-rapport te worden overgelegd wanneer partijen van mening verschillen over het vaderschap. De rechtbank accepteert thans drie onderzoeksinstituten als kwalitatief voldoende: Sanquin, Verilabs en forensisch laboratorium voor DNA, LUMC.

De rechtbank gaat ervan uit dat de bijzondere curator met partijen bespreekt dat de rechtbank een DNA-onderzoek kan verlangen. Indien de rechtbank een dergelijk onderzoek beveelt, dient de verzoekende partij in beginsel (dan wel onder omstandigheden partijen ieder voor de helft) voorafgaand aan het DNA-onderzoek een voorschot aan de rechtbank te betalen. Pas wanneer het voorschot is betaald, zal de opdracht aan het onderzoeksbureau worden gegeven.

In een tussenbeschikking zal worden bepaald binnen welke termijn de kosten van het onderzoek aan de rechtbank betaald dienen te worden. Indien een of beide partijen (belast met betaling van het voorschot) met een toevoeging procederen, zal op grond van artikel 195 Rv door de rechtbank geen voorschot worden opgelegd. Het voorschot komt alsdan ten laste van 's Rijks kas.

In de eindbeschikking zal een beslissing worden gegeven over de definitieve verdeling van de kosten van het DNA-onderzoek tussen partijen; dit geldt ook voor de partij(en) die met een toevoeging procedeert(eren).

4.d. Termijn voor indiening van het verslag

Conform artikel 5.1 van het procesreglement overige Boek 1 Zaken dient de bijzondere curator binnen vier weken na zijn benoeming de rechtbank in vijfvoud een schriftelijk verslag te doen toekomen van zijn bevindingen en daarbij een standpunt over het verzoek in te nemen. Het verslag wordt zonder voorafgaande goedkeuring van verzoeker en belanghebbenden aangeboden aan de rechtbank.

Uitstel van de termijn van indiening betekent een onnodige vertraging van de procedure en mogelijk ook uitstel van de zitting. Indien de bijzondere curator door omstandigheden gelegen in het onderzoek niet in staat is het verslag tijdig in te dienen, kan er - onderbouwde - om uitstel worden verzocht. Afhankelijk van de aard van het uitstelverzoek bepaalt de rechtbank of en op welke termijn een nieuwe datum voor de mondelinge behandeling wordt bepaald, met een termijn waarbinnen het verslag door de rechtbank ontvangen dient te zijn.

5. Verder verloop procedure

De rechtbank zendt het verslag van de bijzondere curator door aan belanghebbenden, hun advocaten en indien nodig aan de officier van justitie en Bureau Jeugdzorg.

De bijzondere curator krijgt ook kopieën van de inhoudelijke stukken die na indiening van het verslag zijn ingediend en van belang zijn voor de behandeling ter zitting. Hierbij valt te denken aan Raadsrapporten, gewijzigde verzoeken etc.

Bijlage

Leidraad werkwijze en verslag bijzondere curatoren ex artikel 1:212 BW.

U bent op de voet van artikel 1: 212 van het Burgerlijk Wetboek benoemd tot bijzondere curator in een zaak van afstamming ter vertegenwoordiging van het minderjarige kind.

Wat wordt van u verwacht?

Uitsluitend de minderjarige vertegenwoordigen

Vooropgesteld moet worden dat u uitsluitend de minderjarige vertegenwoordigt en dus uitsluitend diens belangen behartigt. In bepaalde afstammingszaken (waaronder vervangende toestemming erkenning of adoptie) is ook de expliciete toestemming van de minderjarige nodig die ouder dan 12 jaar is. U dient na te gaan of de door de moeder, de vader of overige partijen in het verzoekschrift en/of verweerschrift aangevoerde gronden feitelijk en juridisch juist zijn. Hiernaast staat het u uiteraard vrij om maatschappelijke belangen van de minderjarige aan te voeren.

Wanneer u belemmeringen ervaart in de uitoefening van uw taak dient u onmiddellijk de rechtbank (en de overige belanghebbenden) te informeren.

Het wordt ongewenst geacht dat u tevens optreedt als advocaat van de moeder, de vader of overige partijen. De minderjarige neemt namelijk in deze een zelfstandige positie in en diens belangen kunnen nopen tot het voeren van verweer, ook indien een andere partij zich aan het oordeel van de rechtbank refereert.

Zelfstandige toetsing

U dient zelfstandig te toetsen of het belang van het kind is gediend met toewijzing dan wel afwijzing van het voorliggende verzoek ([HR 31-10-2003, RvdW 2003/167](#)), en u kunt dus niet volstaan met het afgaan op mededelingen van de advocaat van de moeder, de vader of overige partijen. In beginsel wordt van u verwacht dat u de betrokkenen persoonlijk spreekt. In het door u in te dienen verslag dienen uw bevindingen te worden weergegeven, onder vermelding van de bron.

Internationale aspecten

In gevallen met internationale aspecten dient u de rechtbank te informeren over het toepasselijke recht. Met ingang van 1 januari 2012 is boek 10 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing.

Het verwekkerschap en het biologisch vaderschap zijn geen feiten die ter vrije beschikking van partijen staan. Dat betekent dat de rechtbank daarvan bewijs kan verlangen, ook al zijn partijen het eens.

Bij de vraag of DNA-onderzoek noodzakelijk is, kan een belangrijke rol spelen of op andere wijze aannemelijk gemaakt is dat een persoon al dan niet de verwekker/biologisch vader is, bijvoorbeeld door geschriften, foto's, officiële stukken etc. De rechtbank verzoekt u daarnaar onderzoek te doen, en partijen op de mogelijkheid van een dergelijke bewijslevering te wijzen, zodat een kostbaar DNA-onderzoek zo mogelijk achterwege kan blijven.

Het horen van de minderjarige

De minderjarige van 12 jaar of ouder dient ingevolge artikel 809 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering door de rechtbank in de gelegenheid te worden gesteld zijn/haar mening kenbaar te maken. In voorkomende gevallen zal de rechtbank de minderjarige bij brief oproepen voor het in die brief genoemde tijdstip. Bij het verhoor van de minderjarige zullen uitsluitend de rechter en de griffier aanwezig zijn. Uzelf zult daarvoor in beginsel niet worden uitgenodigd. Indien de minderjarige dat wenst, is het mogelijk dat hij/zij in aanwezigheid van de bijzondere curator wordt gehoord. Indien de minderjarige niet door de rechter wenst te worden gehoord, kan hij/zij dat schriftelijk (via u) aan de rechtbank kenbaar maken. Hij/zij kan tevens schriftelijk in eigen woorden zijn/haar mening over het verzoek weergeven.

De procedure

In afstammingszaken worden de verwerende partij(en) c.q. belanghebbende(n) in de gelegenheid gesteld schriftelijk verweer te voeren ofwel schriftelijk te reageren. Vervolgens wordt u verzocht om op het verzoek en het eventuele verweer en / of de eventuele reacties te reageren als u daartoe aanleiding ziet. U wordt verzocht uw reactie (ook als spoedshalve eerst een fax-exemplaar aan de rechtbank is verstuurd) in vijfvoud in te dienen bij de rechtbank.

Indien het u niet lukt vóór de pro forma-datum met betrokkenen te spreken in het kader van het onderzoek, kan de rechter u hiervoor nog een termijn van twee weken geven. Verwacht wordt wel dat u tijdig en schriftelijk om uitstel vraagt. Indien geen of te laat bericht wordt ontvangen, zal een mondelinge behandeling worden bepaald. Indien u herhaaldelijk – zonder klemmende redenen - niet of te laat de schriftelijke reactie indient, kan de rechtbank besluiten u niet meer als zodanig te benoemen.

Deze toelichting maakt het lezen van het procesreglement niet overbodig. Het procesreglement is te vinden op <http://www.rechtspraak.nl/Procedures/Landelijke-regelingen/sector-familieen-jeugdrecht/Pages/Procesreglementen-familierecht-rechtbanken.aspx>.